

TEHNIČNE SPECIFIKACIJE

VREDNOTENJE UČINKOVITOSTI IN USPEŠNOSTI IZVAJANJA UKREPOV NA SPECIFIČNEM CILJU 1.3: KREPITEV TRAJNOSTNE RASTI IN KONKURENČNOSTI MSP TER USTVARJANJE DELOVNIH MEST V MSP, VKLJUČNO S PRODUKTIVNIMI NALOŽBAMI

1. VSEBINSKI OKVIR

Namen in cilji vrednotenja

Oceniti vpliv podpore oziroma ukrepov Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport (MGTŠ) s strani strukturnih skladov EU in njihov učinek na področje razvoja in optimizacije ekosistema za podporo podjetništvu in inovativnosti, področje rasti in razvoja podjetij ter področje prehoda novih podjetniških podjetij in novonastalih podjetij v fazo hitreje rasti ter gospodarsko uspešnost podjetij, vključno z dodano vrednostjo, izvozom, diverzifikacijo izvoza in dviga v globalni verigi vrednosti.

Namen vrednotenja je ocena učinkovitosti in uspešnosti izvajanja ukrepov, ki so bili namenjeni krepitvi trajnostne rasti, konkurenčnosti in ustvarjanju delovnih mest v mikro, malih in srednjih podjetjih (MSP), vključno z naložbami, ki spodbujajo produktivnost. Vrednotenje bo omogočilo:

- Določitev stopnje doseženih ciljev in rezultatov.
- Analizo koristi, ki so bile dosežene z izvedbo ukrepov, vključno z njihovim vplivom na konkurenčnost MSP.
- Identifikacijo morebitnih izboljšav in optimizacijskih ukrepov za prihodnje faze izvajanja.
- Poglobljeno analizo stroškov in koristi ukrepov ter njihove trajnostne učinkovitosti.

Cilj vrednotenja je zagotoviti objektivno in temeljito analizo ter priporočila za nadaljnje izboljšanje politik in ukrepov na področju podpore MSP.

2. PREDMET VREDNOTENJA

Vrednotenje učinkovitosti in uspešnosti izvajanja ukrepov na področju povečanja konkurenčnosti gospodarstva, ustvarjanja dodane vrednosti ter internacionalizacije v podjetjih.

Predmet vrednotenja bo zajemal naslednje ključne elemente:

- **Izvajanje ukrepov za spodbujanje rasti in konkurenčnosti MSP:** Analiza ukrepov, ki so bili implementirani za pomoč MSP pri povečanju njihove produktivnosti in konkurenčnosti na domačem ter mednarodnem trgu.
- **Ustvarjanje delovnih mest v MSP:** Proučitev vpliva ukrepov na ustvarjanje novih delovnih mest, predvsem na trajnostno zaposlovanje in povečanje kvalitete delovnih mest.
- **Trajnostni učinki ukrepov:** Poudarek na dolgotrajni konkurenčnosti in gospodarskem učinku ukrepov na MSP, vključno z okoljskimi, družbenimi, ekonomskimi in socialnimi vidiki.

Vrednotenje se izvede za ukrepe izvedene v programskem obdobju 2014-2020.

Primeri vprašanj za vrednotenje

Horizontalna vprašanja – vsi ukrepi

1. Kako so relevantni ukrepi (razpisi/povabila/pozivi) prispevali k doseganju ciljev in rezultatov Programov 2014- 2020 in 2021-2027?
2. Ali so bili cilji ukrepa jasno določeni in ali so bili doseženi v predvidnem časovnem okviru?
3. Kakšen učinek lahko pripišemo posameznim ukrepom?

4. Ali je bila pri izvajanju ukrepov dosežena ustrezna povezava (na državnem in regijskem nivoju) skozi mreženje, sodelovanje in načrtovanje, ki zagotavlja sinergijske učinke s finančnimi spodbudami za podjetja (MSP in velika podjetja)?
5. Kakšen je bil vpliv na vključevanje ranljivih skupin npr. mladi?
6. Ali so podjetja v okviru programa/ukrepa prejela dovolj sredstev za doseg svojih ciljev?
7. Kakšen je bil širši vpliv na gospodarsko stabilnost?
8. Katere so ključne ovire pri bolj učinkoviti izrabi dodeljenih spodbud na strani razpisovalcev in na strani prijaviteljev? Katere ovire ali izzivi so se pojavili pri izvajanju in kako so te ovire vplivale na učinkovitost spodbud?
9. Ali so zasnovani ustrezni ukrepi za izvajanje izbranih spodbud?
10. Ali so bile izbrane ustrezne ciljne skupine in so bile ustrezno obveščene o razpoložljivi podpori in možnostih za njihovo pridobitev na ustrezen način, če ne, kakšne so možnosti za izboljšavo?
11. Kakšna so tveganja in težave na strani izvajalcev podpore, ki se pojavijo v času izvajanja in kakšne so možne rešitve slednjih?
12. Ali ukrepi vsebujejo mehanizme za spremljanje in obvladovanje tveganj, in če, kako so ti vplivali na uspešnost ukrepa?
13. Ali so postopki za pridobitev podpore dovolj enostavni/učinkoviti, če ne, kakšne so možnosti za izboljšave?
14. Ali spodbude države vplivajo na večjo uspešnost poslovanja prejemnikov (glede na podjetja, ki spodbude ne prejmejo) z vidika kazalnikov, kot so (v letu zaključka projekta ter 1 in 2 leti po zaključku projekta, po razpisih/povabilih/pozivih, kjer je to smiselno):
 - število novoustanovljenih podjetij (v roku 1 leta po prejeti podpori),
 - stopnje preživetja podprtih podjetij (1, 2 in 3 leta po prejeti podpori),
 - povečanje števila zaposlenih,
 - rast čistih prihodkov od prodaje,
 - rast dodane vrednosti,
 - rast dodane vrednosti na zaposlenega (produktivnost),
 - delež čistih prihodkov od prodaje na tujih trgih,
 - rast povprečnih plač,
 - rast čistega dobička,
 - drugih primernih kazalnikov?
15. Pregled doseženih kazalnikov po SKD, velikosti podjetij, regijah (statističnih in kohezijskih)
16. Kako dolgo trajajo učinki spodbude (preverjanje uspešnosti meril za izbiro prejemnikov spodbud)?
17. Ali smo z dodeljenimi državnimi pomočmi spodbudili/spodbujali skladen regionalni razvoj oz. ali so spodbude pripomogle k zmanjšanju regionalne neenakosti in povečanju gospodarske dinamike v manj razvitih regijah?
18. Katere oblike spodbud imajo večji učinek na konkurenčnost podjetij – spodbude v obliki nefinančne podpore (mentorstvo, informiranje, svetovanje, usposabljanje...), spodbude v obliki finančne podpore – v obliki povratnih sredstev ali finančne spodbude v obliki nepovratnih sredstev?
19. Kako obstoječi ukrepi pomagajo pri prehodu na trajnostne modele kot npr. zmanjšanje porabe naravnih virov, energetska učinkovitost, ravnanje z odpadki? In kaj bi bilo potrebno izboljšati? Kako so bili ukrepi prilagodljivi glede na spremenjene tržne razmere, tehnološke napredke ali ekonomske krize (npr. covid 19)? Kateri komunikacijski kanali so bili podprti (informacije o podporah, enostavno in učinkovito vključevanje podjetij)?

Les (MSP les, polproizvodi)

- Kakšen je bil dejanski vpliv novega izdelka na podjetje?
- Ali izdelek izpolnjuje pričakovanja glede kakovosti, uporabnosti in vrednosti za uporabnike?
- Ali je izdelek skladno z načeli trajnostnega razvoja?
- Ali je novi izdelek zmanjšal porabo materialov ali energije v proizvodnem procesu?
- Kakšen je bil odziv trga (npr. prodajni rezultati, povratne informacije kupcev)?
- Ali je izdelek prispeval k večji prepoznavnosti podjetja na trgu?
- Kakšen je bil donos na vložena sredstva pri razvoju novega izdelka?

Podpora start-up, scale up podjetij

P2:

1. Je razpis terminsko ustrezno nastavljen?
2. Ali so podjetja koristila storitve start-up konzorcija (SIOtov)? V kakšni obliki?
3. Ocena zadovoljstva z mentorji s strani podjetij (so mentorji dovolj izkušeni, ali je na voljo dovolj ur z mentorji, kaj menijo, da je glavna dodana vrednost mentorja za podjetje,...)?
4. Kakšne so vsebine mentoriranja?
5. Kaj so glavni razlogi za neuspeh podjetij?
6. Ali so podjetja prejela dovolj sredstev za doseg svojih ciljev? Kaj menijo, da bi potrebovali kot morebitno nadaljevanje ukrepa?
7. Ali obstaja potreba po novih, dodatnih aktivnostih, ki bi jih morali podpreti pri P2, start-upih in scale-upih?

Podporno okolje – SIO in SPOT (Potrebno se je osredotočiti tako na izvajalce pomoči (SIO, SPOT) kot tudi na prejemnike pomoči!):

1. Ali in kako so ukrepi podpornega okolja vplivali na krepitev konkurenčnega položaja podjetja?
2. Ali in kako so ukrepi podpornega okolja vplivali na vstop potencialnega podjetnika na podjetniško pot? Ali in kakšen vpliv/učinek so imeli ukrepi podpornega okolja vezani na pridobivanje ustreznih kompetenc podjetnikov in potencialnih podjetnikov (brezplačna usposabljanja (dogodki) in individualna mentoriranja ter ekspertna svetovanja s strani podpornih institucij) za prejemnike spodbud? Po katere kompetence prihajajo na točke?
3. Katera oblika podpore podjetniškemu in inovativnemu okolju je primer dobre prakse (najustreznejša)? (npr. podjetniško podporno okolje se je izvajalo na različne načine; kot vstopne točke SPOT, kot točke SPOT svetovanje, kot kombinacija podjetniškega in inovativnega okolja,...)
4. Ali in za koliko podporne aktivnosti skrajšujejo čas in vplivajo na nižanje stroškov pri poslovanju podjetij (in potencialnih podjetnikov)?
5. Ali obstaja potreba po dodatnih aktivnostih?
6. Kako pomembna je bližina točk za podjetnika?
7. Kakšna oblika podpore je uporabnikom storitev najbolj potrebna (pomoč na točki sami, telefonska oblika, preko maila,...)?
8. Ugotovljene sinergije in podvajanje med posameznimi ukrepi in ukrepi, ki jih izvaja EU (EEN, EKT, mreže OZS, RRA).
9. Kako uporabniki storitev ocenjujejo kakovost storitev in svetovalcev/mentorjev?
10. Kakšna je usposobljenost svetovalcev/mentorjev za izvajanje storitev?

Vsebinska podpora (potrebno se je osredotočiti tako na izvajalce pomoči kot tudi na prejemnike pomoči!):

1. Ali in kako so ukrepi vsebinske podpore vplivali na krepitev konkurenčnega položaja podjetja?
2. Katera oblika vsebinske podpore je primer dobre prakse (najustreznejša)?
3. Ali in za koliko podporne aktivnosti skrajšujejo čas in vplivajo na nižanje stroškov pri poslovanju podjetij?
4. Ali obstaja potreba po dodatnih aktivnostih?
5. Ugotovljene sinergije in podvajanje med posameznimi ukrepi in ukrepi, ki jih izvaja EU (EEN, EKT, mreže OZS, RRA).
6. Kako uporabniki storitev ocenjujejo kakovost posameznih storitev vsebinske podpore (Podim, Nextround, Pusch2start, Korpostart, INTL, Hardware start, SK growth camp, Startup klinika, Pospeševalnik prodaje, Health.tech.growth, Growdigital, Scaleupgrade, strokovni svet) in ekspertnih svetovalcev/mentorjev?
7. Kakšna je usposobljenost ekspertnih svetovalcev/mentorjev za izvajanje storitev?

Vavčerji:

1. Kako je vavčerski sistem spodbud sprejet med podjetji in kakšni bi bili predlogi izboljšav?
2. Kakšne so konkretne konkurenčne prednosti, ki so jih lahko MSP razvili ali okrepili v okviru ukrepa (npr. hitrejši razvoj izdelkov, tržno prepoznavanje...?)
3. Kako so MSP izkoristili spodbude za iskanje novih poslovnih partnerstev ali sodelovanje s strateškimi partnerji?
4. Kakšen je bil vpliv spodbud digitalizacije na produktivnost in konkurenčnost MSP, v času covid 19?
5. Kako se spremlja napredek in rezultate v okviru ukrepa? Npr. povratne informacije s strani podjetij, evalvacija, anketa.
6. Kako so vavčerske spodbude podprle dolgoročne cilje MSP npr. digitalizacija, izboljšanje energetske učinkovitosti, širitev na nove trge, zeleni prehod, krožno gospodarstvo?
7. Ali so MSP uporabljali te spodbude kot del širših strateških načrtov za rast in razvoj?
8. Ali so zaposleni v MSP pridobili znanje in veščine z uporabo vavčerjev?
9. Ali so vavčerji zasnovani tako, da upoštevajo potrebe MSP, kot podjetja v začetni fazi rasti ali podjetja v specifičnih panogah?
10. Kakšne so bile prednosti in slabosti sodelovanja z zunanjimi izvajalci, svetovalci?
11. Kakšne so bile izkušnje podjetij z zunanjimi izvajalci, svetovalci?

Turistični produkti

1. Število gostov, število nočitev in število izletnikov (dnevni gostov)
2. Prikaz vključitve turističnih produktov, ki so nastali iz naslova javnih razpisov, v turistično ponudbo destinacij ali v itinerarjih turističnih agencij.
3. Poročanje prodaje turističnih paketov preko spletnih strani, na lastnih platformah ponudnikov na turističnih destinacijah, ter na drugih turističnih prodajnih portalih.

Internacionalizacija

1. Ali in za koliko spodbude skrajšujejo čas podjetjem za vstop na trg oziroma v primeru internacionalizacije, nov trg?
2. Ali in kako so spodbude vplivale na krepitev konkurenčnega položaja in pozicioniranje podjetij, tudi v globalne dobaviteljske verige (obstoječe in nove verige vrednosti) in konzorcije?
3. Ali so se podjetja, ki so prejela sredstva povzpela na višje mesto v verigi vrednosti?
4. Kakšen je vpliv spodbud na povečanje izvoza visoko tehnoloških izdelkov v celotnem izvozu?
5. Ali se je v tem času povečal izvoz podjetij, ki so prejela podporo?
6. Ali se je v tem času diverzificiral izvoz podjetij, ki so prejela podporo? Ali izvažajo v več držav, kot pred prejemom podpore? Ali so ta podjetja povečala izvoz na tretje (ne EU) trge?
7. Ali so podjetja na račun prejetih spodbud, pridobila kakšne ugodnosti (nove posle, kontakte ipd.), ki jih brez spodbude nebi, in se jim te ugodnosti danes obrestujejo?

Uporabniki vrednotenja

Uporabniki rezultatov bodo MKRR, MGTŠ, SPIRIT, SPS, strokovna javnost. Izvedeno vrednotenje bo podlaga za odločevalce pri oblikovanju politik na določenem področju.

3. NAČIN DELA

Priprava poročil

Izvajalec bo po uvodnem sestanku pripravil začetno poročilo, v katerem bo popisal metodologijo, ki jo bo uporabil pri izvedbi nalog povezanih z vrednotenjem. V poročilu bo naslovil vse elemente iz tehnične specifikacije storitev in izzive, ki so bili ugotovljeni na uvodnem sestanku; opisal bo pristop k pridobivanju podatkov, vsebino dela, metode za analizo podatkov po virih, terensko delo in raziskovalne metode ter načine sodelovanja med člani strokovne skupine. Začetno poročilo potrdijo člani referenčne skupine in služi kot podlaga za nadaljnje delo.

Izvajalec bo pripravil vmesno poročilo, ki bo vsebovalo pregled opravljenih nalog iz tehnične specifikacije storitev, posebej pa pregled in analizo obstoječe literature, pregled zbranih podatkov in pristop k analizi podatkov.

Izvajalec bo pripravil končno poročilo, ki bo vsebovalo:

- kratek povzetek v slovenskem jeziku,
- sintezno poročilo o ugotovitvah vrednotenja,
- opis predmeta vrednotenja, namen in cilje vrednotenja, metodologijo in metode vrednotenja, odgovore na vprašanja vrednotenja in ključne ugotovitve vrednotenja, opis omejitev vrednotenja, priporočila, vire in priloge (anketne liste, vprašalnike ...),
- poročilo, ki na pregleden in razumljiv način zajema in utemeljuje cilj vrednotenja, metodo vrednotenja, povzetek ugotovitev in predlog priporočil.

Pri pripravi poročil mora ponudnik upoštevati Navodila organa upravljanja na področju komuniciranja vsebin evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020.

Vsebinsko poročila izvajalec skupaj z naročnikom predstavi Interdisciplinarni posvetovalni skupini za vrednotenje, Odboru za spremljanje izvajanja OP EKP ter skladno z dogovorom v okviru referenčne skupine za vrednotenje lahko tudi deležnikom, uporabnikom in širši zainteresirani javnosti.

4. METODE DELA

Metode:

- pregled literature,
- administrativna analiza podatkov,
- kvalitativna metoda,
- kvantitativna metoda,
- nepričakovani učinki.

Lahko so uporabljene tudi druge ustrezne metodologije, ki jih predhodno potrdi naročnik v sodelovanju s posredniškim telesom in evalvatorjem.

Podatki

Relevantni podatki: podatki spremljanja, administrativni podatki, podatki uradne statistike in drugi.

Relevantna dokumentacija:

- pregled obstoječe dokumentacije povezane z izvajanjem ukrepov
- statistični podatki in
- druga morebitna dokumentacija.

Naročnik in posredniško telo bosta zagotavljala ključne podatke.

Podrobno metodologijo predstavi potencialni ponudnik, ki jo predhodno potrdi naročnik v sodelovanju s posredniškim organom.

5. OKVIRNI TERMINSKI PLAN

Predvidoma junij 2025 – podpis pogodbe z izbranim izvajalcem, imenovanje referenčne skupine za vrednotenje.

Maj 2026 – končno poročilo in predstavitev vrednotenja.

6. OKVIRNA ČASOVNICA IN NAČIN SODELOVANJA Z NAROČNIKOM

Faza	Vsebina	Odgovornost	Časovnica
1	Podpis pogodbe	Organ upravljanja in izvajalec	Predvidoma druga polovica junija 2025
2	Uvodni sestanek (kick off meeting)	Medresorska referenčna skupina za vrednotenje	5 delovnih dni po podpisu pogodbe
3	Predložitev osnutka začetnega poročila	Izvajalec	10 delovnih dni po uvodnem sestanku
4	Priprava podatkov s strani PT MGTŠ, izvajalskih organov	Organ upravljanja, posredniško telo, izvajalski organ, upravičenci	45 delovnih dni po uvodnem sestanku
5	Analiza prejetih podatkov	Izvajalec	30 delovnih dni od prejema podatkov
6	Priprava in potrditev seznamov intervjuvancev in fokusnih skupin	Izvajalec, medresorska referenčna skupina za vrednotenje potrdi	15 delovnih dni od analize podatkov
7	Izvedba analize intervjujev in fokusnih skupin	Izvajalec	20 delovnih dni po pripravi in potrditvi seznamov fokusnih skupin
8	Predložitev vmesnega poročila	Izvajalec	15 delovnih dni po izvedbi analize fokusnih skupin
9	Priprava osnutka končnega poročila	Izvajalec	30 delovnih dni po predložitvi vmesnega poročila
10	Priprava pripomb na osnutek končnega poročila	Medresorska referenčna skupina za vrednotenje	20 delovnih dni po pripravi osnutka končnega poročila
11	Končno poročilo in predstavitev	Izvajalec/posredniško telo, organ upravljanja	10 delovnih dni po pripravi pripomb

* časovnica se ustrezno prilagodi glede na podpis pogodbe z izvajalcem

** predvideno trajanje izvedbe vrednotenja je 12 mesecev